

Csak por és sár

Füstölgések a Kolta Galéria ürügyén

Úgy érzem magam, mint a fuldokló, aki éppen hozzájutott egy korty levegőhöz, de tudja, a következő pillanatban ismét víz alá nyomják.

Talán tudjátok, ha nem, utánanézhettek, legutóbbi megnyitónkon kis híján ünneprontóvá váltam, akkor akartam ugyanis bejelenteni, hogy lehúzom a rolót: bezárom a galériát. Bár publikus az is, miért nem tettem, fontosabb az, hogy miként jutottam el a gondolatig.

Öt és fél éve, 2005 októberében nyitottuk első kiállításunkat, azóta még további hatvanötöt. Dolgoztunk...

A kezdet egyszerű volt, hiszen valaminek a létrehozása csak akarat kérdése. A Háló vezetése bízott abban, hogy sikerül, éppen ezért szabad kezet adott a munkához, s ha valaki aggódott is, mert nem látta át a történéseket, nem mutatta.

A kezdet egyszerű volt, hiszen lehetőségeinkhez alkalmazkodtunk. Tudtuk, a feladatunk mindössze egy adott úr kitöltése, semmiféle meggondolás nem kényszerít arra, hogy André Kertész-, Brassai-, Capa-kiállítást rendezzünk. Az is nyilvánvaló volt: a mi feladatunk, hogy olyan művészeket fedezzünk fel, mint Baktay Patrícia, Lehel Jenő, Nagy Melinda vagy Schild Tamás. És kötelességünk a már befutott nagyoknak, Molnár Editnek, Erdélyi Lajosnak, Kass Jánosnak is lehetőséget biztosítani.

A kezdet egyszerű volt, hiszen úgy tudtam önkéntesként szervezni a galéria életét, hogy volt munkahelyem, havi fizetésem...

Egy év után már tisztességes pályázati pénzből dolgozhattunk, és remélhettük, sikerül túlélünk a mindent megnyomorító politikai kurzust. Túlélünk. Túlélünk, de belefáradtunk...

Az elmúlt években láttam, hogyan veszítik el művésztársaim végső erőtartalékaikat. Akadtak, akiket „ez a kutya világ megbetegített”, és engedtek a rák végső szorításának, akadtak, akik álmaikat feladva lefeküdtek aludni, és többé nem ébredtek fel, akadtak, akiknek „csak” családi élete ment rá a reménytelenségre, akadtak, akiknek házáat, lakását verte dobra a végrehajtó.

Egy esztendeje – bár láttunk baljós jeleket – úgy tűnt, hogy hasad a hajnal. Mára tudjuk, érzékeink (is) becsaptak bennünket: az ég szakadt ránk újfent.

A kultúra hazai támogatási rendszerét régen ismerjük: merev, következtelen, átgondolatlan, és – főként – szűkmarkú, ez nem újdonság. Arra viszont nem gondolhatunk, hogy egyszer csak egy nem létező világba csöppenünk. A mai Magyarországon ugyanis még verbális szinten sem létezik a kultúra. Ott, ahol a prioritásokat meghatározzák, nem ismerik ezt a fogalmat, legalábbis a megnyilvánulások erre utalnak. És közben zenekarok mennek tönkre, színházi társulatok oszlanak fel, galériák zárnak be, könyvkiadók szűnnek meg.

Időnként elgondolom, vajon az ország vezetői közül hányan jutnak el egy-egy kiállításra, színházi előadásra, netán kamarakoncertre. Na, nem azért, hogy reprezentáljanak, hanem, mert természetes emberi igényeik ezt diktálják. Valószínűleg nem lenne jót nekem, ha kíváncsiságom kielégülne...

Ha csak az eszemre hallgatnék, befejezném a galéria szervezését, de idealista, alkotó, alakító emberként nem tehetek mást, minthogy szembeforduljak a trendekkel, előre meneküljek, és meggyőzzem magam, hogy érdemes dolgozni.

Pokolian nehéz lesz! Nehéz lesz, mert mára a létfenntartásom is veszélybe került. Mert az utóbbi kiállításokra már az apám nyugdíja, fiaim ösztöndíja jelentette a fedezetet, és nem érzékelem, hogy javulna a helyzet.

Nehéz lesz, mert az önkéntes munka nem okoz már örömet, hiszen azt már-már pótcselekvésként – az agyam és az érzékeim karbantartására – végzem. Az pedig, hogy nem lenne ördögtől való, ha a munkáért némi fizetség is járna, eddig senkinek nem fordult meg a fejében...

Mindegy, itt állok, fuldoklom a porban, sárban, másként nem tehetek.

2011. március 10-én

Katkó Tamás
művészeti vezető